

اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر پرستاری

فریدخت یزدانی

مؤلف مسؤول: فریدخت یزدانی

مربی پرستاری دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه

آزاد اسلامی واحد نجف آباد، اصفهان

آدرس: faridokht.yazdani@yahoo.com

چکیده

مقدمه: اضطراب امتحان پاسخی به شرایط مربوط به ارزیابی عملکرد دانشجویان است. اضطراب امتحان می‌تواند با عملکرد تحصیلی ضعیف، مرتبط باشد. **هدف:** هدف از انجام این پژوهش، تعیین سطح اضطراب امتحان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر پرستاری بوده است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی-تحلیلی به صورت مقطعی در سال ۱۳۹۰ بر روی ۱۶۱ نفر از دانشجویان پرستاری دختر مشغول به تحصیل در ترم تحصیلی دوم تا ششم انجام شد. ابزارها شامل مقیاس اندازه‌گیری اضطراب امتحان ساراسون ۳۷ سؤالی با ضریب آلفا کرونباخ ۰/۸۸ و همسانی درونی ۰/۹۵ و روایی معیار ۰/۷۲ و پرسشنامه ۱۴ سؤالی مشخصات فردی و تحصیلی بود. عملکرد تحصیلی بر اساس معدل تحصیلی (میانگین کل نمرات ترم‌های گذرانده شده) به دست آمد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آزمون تی مستقل، آزمون توان دوم کای، ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن، تحلیل واریانس، تحلیل رگرسیون خطی و تحلیل لجستیک توسط نرم افزار SPSS16 در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ انجام شد.

یافته‌ها: در این پژوهش، میانگین نمره اضطراب امتحان دانشجویان دختر پرستاری ۱۸/۱۶ و میانگین معدل تحصیلی ۱۴/۵۳ بود. بین اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان، ارتباط معناداری در جهت معکوس ($P=0/007$, $r=-0/213$) دیده شد. همچنین متغیرهای اشتغال به کار و ترم تحصیلی به عنوان متغیر پیشگو بیشترین تأثیر منفی را روی عملکرد تحصیلی داشتند. آزمون تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد با در نظر گرفتن سایر متغیرها و از جمله سطح اضطراب امتحان به عنوان متغیر پیشگو، ارتباط معنا داری در جهت معکوس با عملکرد تحصیلی ($P=0/047$) وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج، کمک به یادگیری دانشجویان برای مدیریت مؤثر اضطراب یک وظیفه‌ی چالش برانگیز است که نیاز به تلاش گروهی در تمامی مراحل فرایند آموزشی به ویژه در سیستم‌های آموزشی عالی دارد.

کلمات کلیدی: اضطراب امتحان، دانشجویان دختر پرستاری، عملکرد تحصیلی

فصلنامه
افق پرستاری

سال اول، دوره اول، شماره اول

بهار ۱۳۹۱

■ مقدمه

یکی از بیشترین وقایع تهدید کننده‌ای که امروزه موجب اضطراب در دانشجویان می‌گردد، امتحانات است. وقتی دانشجویان دچار ترس شدید از عملکرد ضعیف در امتحان می‌شوند، اضطراب امتحان را تجربه می‌کنند. اضطراب امتحان، عامل اصلی نتایج منفی متنوع از جمله ناراحتی روانی، عدم موفقیت در اتمام تحصیلات دانشگاهی و ناامنی است (۱). اضطراب امتحان، نوع خاصی از اضطراب است که با نشانه‌های جسمی، شناختی و رفتاری به هنگام آماده شدن برای امتحان و انجام تست‌ها و آزمون‌ها مشخص می‌شود و زمانی تبدیل به یک مشکل می‌شود که سطح بالای این اضطراب با آماده شدن برای امتحان و انجام آزمون تداخل پیدا کند (۲). اضطراب امتحان هنگامی در دانشجویان ظاهر می‌شود که آن‌ها می‌دانند عملکردشان مورد سنجش یا ارزیابی است. این اضطراب به منزله یک واکنش به آن استرس است (۳) و از سه جزء اصلی تشکیل شده است: شناختی، عاطفی و رفتاری. دانشجویانی که اضطراب امتحان را از بُعد شناختی تجربه می‌کنند، از کمبود اعتماد به نفس نگران هستند. آن‌ها ممکن است دچار افکار منفی گردند و به توانایی علمی و صلاحیت‌های فکری خود شک کنند (۴). علاوه بر این وقتی در شرایط امتحان قرار می‌گیرند، به احتمال زیاد بیش از حد بر نتایج منفی بالقوه تأکید کرده و احساس ناامیدی می‌کنند. برخی دانشجویان ممکن است احساس کنند که در امتحان نیاز به پاسخگویی صحیح به هر سؤال می‌باشد؛ هنگامی که این اتفاق نمی‌افتد آنها ممکن است به بی‌کفایتی از جانب خود فکر کنند، بنابراین به افکار منفی نظیر «من می‌دانستم که این امتحان را پاس نمی‌کنم»، «من می‌دانم که در یک درجه ضعیف قرار دارم»، یا «همه می‌دانند که من باهوش نیستم» و... دامن می‌زنند. برای این که دانشجویان بهترین فرصت را برای موفقیت تحصیلی داشته باشند، افکار منفی باید کاسته و کنترل شود. وقتی دانشجویان قادر به کنترل احساسات خود نباشند، ممکن است سطوح بالاتری از تنش را تجربه نموده و به این ترتیب در تمرکز مشکل بیشتری پیدا کنند (۵).

اضطراب امتحان دانشجویان بیان کننده رفتار اضطرابی ناشی از تعلل ورزیدن و مطالعه ناکارآمد و نداشتن مهارت‌های انجام امتحان است (۶) و مشکلاتی را برای بسیاری از دانشجویان ایجاد کرده و می‌تواند دارای تأثیرات منفی بر توانایی‌های تحصیلی بسیاری از افرادی باشد که از آن رنج می‌برند (۷). از سوی دیگر، اضطراب

امتحان ممکن است مرتبط با عدم مهارت‌های سازمانی و نداشتن مطالعه توسط دانشجو باشد. با این وجود، رشد شخصی و حرفه‌ای نیز می‌تواند مانعی باشد (۸). دانشجویانی که اضطراب امتحان در سطح بالایی دارند، چه در زمان مطالعه و چه در زمان شرکت در آزمون، مهارت‌های مطالعه و یادگیری خود را پایین‌تر از حد توان و دانش خود مورد استفاده قرار می‌دهند (۹). در شرایط تهدید کننده، واکنش‌های اضطراب عمومی دارند. با این حال، اضطراب بیش از حد ممکن است فرد را ناتوان کرده و با عملکرد مؤثر وی تداخل نماید (۱۰)؛ به طوری که حدود ۱۰٪ دانشجویان به حدی از اضطراب امتحان رنج می‌برند که جستجوی درمان را توجیه می‌کند (۱۱).

مطالعاتی که به بررسی اضطراب امتحان و ارتباط آن با عملکرد تحصیلی پرداخته است، نشان می‌دهند اضطراب امتحان همواره با عملکرد تحصیلی پایین همراه بوده و مانع پیشرفت دانشجویان در کارهای بزرگ شده و مؤثرترین عامل تضعیف کننده عملکرد تحصیلی دانشجویان در تمامی مقاطع تحصیلی است. در برخی از این مطالعات به راهکارهایی برای بهبود عملکرد تحصیلی، تسهیل عملکرد یادگیرنده، شناسایی عوامل مرتبط با اضطراب امتحان و راهکارهایی جهت کاهش اضطراب امتحان اشاره شده است. چراغیان و همکاران (۱۳۸۷) در تحقیقی با همین عنوان بر روی دانشجویان دانشکده بین‌المللی پرستاری آبادان، با وجود اضطراب بالا در دانشجویان پرستاری، ارتباط معنادار آماری بین اضطراب امتحان با عملکرد تحصیلی (معدل کل) به دست نیامد و با توجه به سطح بالای اضطراب امتحان در دانشجویان، پژوهش‌های بیشتری را جهت شناسایی عوامل مرتبط با آن و ارائه راهکارهایی جهت کاهش آن توصیه کرده‌اند (۱۲). معدلی و غضنفری (۱۳۸۳) نیز در شیراز طی یک بررسی، میانگین اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری را $16,45 \pm 25,2$ برآورد نموده و به ارائه راهکارهایی جهت رفع احساس اضطراب پرداخته‌اند (۱۳). همچنین مطالعه‌ی صاحب الزمانی و زیرک (۱۳۹۰)، روی دانشجویان برخی رشته‌های دانشگاه علوم پزشکی اصفهان که دانشجویان پرستاری را نیز در بر می‌گرفت، نشان داد که $24/5\%$ از دانشجویان دارای اضطراب امتحان در سطح شدید بوده و استفاده از راهبردهای مطالعه و یادگیری می‌تواند به عنوان یکی از روش‌های کاهش اضطراب امتحان باشد (۱۴). نتایج تحقیق شافر و همکاران (۲۰۰۷) در مورد اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی نشان داده است،

مشکل است. دانشگاه نیز یک محیط یادگیری قابل توجه برای دانشجویان پرستاری در مقطع کارشناسی می‌باشد. در این میان، دانشجویان پرستاری با عوامل تنش‌زای مختلفی مواجه هستند؛ به طوری که آن‌ها از طریق یک برنامه‌ی رقابتی، با جهت‌گیری شغلی و اغلب خسته‌کننده، پیشرفت می‌نمایند. با این حال، یادگیری در این محیط همراه با چالش‌هایی است که باعث تنش و اضطراب در دانشجویان می‌گردد. سطح بالایی از اضطراب می‌تواند عملکرد تحصیلی دانشجویان را تحت تأثیر قرار دهد و موجب بروز تهدیدات آشکار بر موفقیت چرخه‌ی آموزشی و بالینی گردد. بسیار مهم است که دانشکده پرستاری، محیط یادگیری حمایتی را تقویت نموده تا موجب بهبود یادگیری دانشجویان مقطع کارشناسی پرستاری گردد.

در این مطالعه پژوهشگر با مشاهده‌ی نگرانی زیاد برخی دانشجویان پرستاری از امتحانات از جمله کسانی که نمره خوب می‌گیرند و کسانی که نمره خوب نمی‌گیرند؛ در صدد بر آمد تا میزان اضطراب امتحان و تأثیر آن بر عملکرد تحصیلی را در این گروه از دانشجویان بررسی نماید؛ بنابراین مطالعه حاضر به بررسی اضطراب امتحان در دانشجویان پرستاری دختر در یک نظام آموزشی غیردولتی (دانشگاه آزاد) صورت گرفته است تا به بررسی موشکافانه تأثیر عوامل فردی و تحصیلی و بررسی این که آیا دانشجویان دچار اضطراب زیاد در امتحان، نسبت به دانشجویان با اضطراب کم از نظر عملکرد تحصیلی متفاوت هستند، پردازد.

■ مواد و روش‌ها

مطالعه‌ی حاضر یک مطالعه‌ی توصیفی تحلیلی از نوع مقطعی است که در اردیبهشت ماه ۱۳۹۰ در دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف‌آباد انجام شد. با توجه به این که دانشگاه آزاد اسلامی تا سال ۱۳۹۰ در مقطع کارشناسی فقط دانشجوی پرستاری دختر پذیرش نموده، جامعه مورد مطالعه را ۱۷۷ دانشجوی پرستاری دختر در مقطع کارشناسی که در زمان انجام پژوهش از ترم دوم تا ششم مشغول به تحصیل و مایل به شرکت در تحقیق بودند، تشکیل می‌داد. معیارهای خروج از مطالعه شامل دانشجویان سال اول فاقد معدل و دانشجویان سال آخر مشغول انجام کارآموزی در عرصه در نظر گرفته شد.

در این مطالعه، پژوهشگر ابتدا با طرح موضوع در شورای پژوهشی دانشکده پرستاری و مامایی، مجوز انجام آن را دریافت نمود، آنگاه با بیان هدف از انجام پژوهش، کیفیت و ماهیت آن برای واحدهای

دانشجویان با اضطراب امتحان زیاد، از دوره‌های طولانی مدت تحصیلی برخوردار بوده و به نسبت بیشتری از نگرانی‌های اجتماعی رنج برده و اختلالات روانی و روان‌پریشی در این گروه بیشتر تظاهر نموده است (۱۱). به علاوه پژوهش‌های انجام شده در خارج از کشور، بیانگر روی آوردن دانشجویان به الکل، دارو و سیگار برای سازگاری با اضطراب بوده است (۱۵). در مطالعه لاتاس و همکاران (۲۰۱۰) نیز دانشجویان دختر رشته‌ی پزشکی دارای علائم شدیدتر اضطراب امتحان نسبت به دانشجویان پسر بودند (۲). در تحقیق پلیس (۲۰۱۰) با عنوان درمان اضطراب امتحان، بیان شده که به نظر می‌رسد درمان‌های شناختی رفتاری پیشنهاد شده از طریق اینترنت در طول زمان بتواند موجب کاهش اضطراب امتحان گردد؛ اما این درمان‌ها تأثیری بر توانایی بهبود عملکرد تحصیلی نداشته است. حشمت و همکاران (۲۰۰۸) نیز با بررسی فاکتورهای مؤثر بر اضطراب امتحان دانشجویان پزشکی، عنوان نموده‌اند بسیاری از دانشجویان از نحوه گرفتن امتحان و تکنیک‌های کاهش اضطراب اطلاعی نداشته و بیشتر کسانی هم که می‌دانستند از این راهکارها استفاده نمی‌کرده‌اند (۱۶).

در حالی که مطالعات متعدد نشان داده‌اند که به ویژه دانشجویان رشته‌های پزشکی و بهداشت، پیراپزشکی و پرستاری از اضطراب رنج می‌برند (۱۷ و ۲۰)؛ اما مطالعه‌ی دیگر بر روی دانشجویان علوم پزشکی بیانگر آن است که این گروه، اضطراب ناتوان‌کننده‌ی بیشتری نسبت به دانشجویان عمومی ندارند (۱۸). به نظر می‌رسد نتایج مطالعات در محیط‌های آموزشی متفاوت، دارای همسانی نیستند. ضمن این که در برخی مطالعات، به طور معناداری دانشجویان دختر دارای علائم شدیدتر اضطراب امتحان نسبت به دانشجویان پسر بوده‌اند (۲). تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی برخلاف دانشگاه دولتی رایگان نبوده و با پرداخت شهریه همراه می‌باشد که تأمین هزینه‌های تحصیلی خود می‌تواند به نوعی منشأ اضطراب باشد. از آنجا که اضطراب زیاد امتحان می‌تواند بر ابعاد شناختی، عاطفی و رفتاری دانشجویان تأثیر گذاشته و با آمادگی برای انجام آزمون‌ها و امتحانات تداخل نماید و تا حد زیادی سلامت عاطفی دانشجویان را به مخاطره اندازد، بنابراین تشخیص منابع اضطراب و اثرات آن در یادگیری و توجه به پیامدهای منفی آن مهم است (۱۹).

در واقع یکی از نگرانی‌ها و دغدغه‌های نظام آموزشی، مسئله اضطراب دانشجویان است که تحمل آن برای بسیاری از دانشجویان

جدول ۱. برخی گویه‌های پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون

اگر قرار بود که یک آزمون هوش بدهم قبل از برگزاری آن نگرانی بسیار زیادی داشتم.
وقتی در حال امتحان دادن هستم، هیجاناتم به عملکردم لطمه نمی‌زند.
من واقعاً سر در نمی‌آورم که چرا برخی افراد این‌قدر نگران امتحانات هستند.

صورت نمره عددی بین صفر تا ۲۰ مشخص می‌گردد. طبق آیین نامه آموزشی دانشگاه‌های علوم پزشکی ایران، حداقل نمره قبولی در هر درس نظری و آزمایشگاهی ۱۰ و کارآموزی و کارآموزی در عرصه ۱۲ می‌باشد و میانگین نمرات در هر نیمسال تحصیلی نباید از ۱۲ کمتر شود. همچنین برای احراز دانشنامه لیسانس پرستاری در کشورهای دیگر لازم است حداقل نمره قبولی در هر یک از دروس تخصصی درجه B (معیار ۳ از ۴) و در هر یک از دروس پایه درجه «B» (معیار ۲/۷ از ۴) دریافت گردد (۲۲). بر همین اساس در این بررسی نمره کمتر از ۱۲ (عملکرد ضعیف) و نمره ۱۲۱۷ (عملکرد متوسط) و نمره ۱۷۲۰ (عملکرد خوب) در نظر گرفته شد. پس از جمع‌آوری اطلاعات در یک مرحله، برای تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و همچنین روش‌های آمار تحلیلی شامل آزمون t مستقل، آزمون توان دوم کای، ضریب همبستگی پیرسون و اسپیرمن، تحلیل واریانس، تحلیل رگرسیون خطی و لجستیک استفاده شد. کلیه محاسبات با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS16 صورت گرفت و سطح معناداری آزمون‌ها برابر ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

■ یافته‌ها

بازگشت پرسشنامه‌هایی که در اختیار دانشجویان قرار گرفت ۱۰۰٪ بود. میانگین و انحراف معیار سنی شرکت‌کنندگان به ترتیب ۲۱/۴۹ و ۱/۹۰ و دامنه‌ی سنی آن‌ها از ۱۸ تا ۳۹ سال متغیر بود. بیشترین تعداد (۳۳/۸٪) ۵۴ مربوط به سن ۲۱ سال و (۳۰٪) ۴۸، ۲۲ سال بود. میانگین و انحراف معیار نمره اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری در این پژوهش به ترتیب ۱۸/۱۶ و ۷/۵۲ بود. نتایج این پژوهش نشان داد که (۲۵٪) ۴۰ نفر دارای اضطراب کم، (۴۲/۵٪) ۶۸ نفر دارای اضطراب متوسط و (۳۲/۵٪) ۵۲ نفر دارای اضطراب زیاد بودند. معدل تحصیلی دانشجویان نیز دامنه تغییراتی از ۱۱/۴۸ تا ۱۷/۷۹ داشت که میانگین این متغیر برای کل دانشجویان ۱۴/۵۳ و انحراف معیار آن ۱/۲۷ بود. جدول شماره ۲، مقایسه میانگین نمره اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری را

مورد پژوهش، رضایت آگاهانه‌ی شفاهی را به عنوان بخشی از مطالعه دریافت نمود. به واحدهای مورد پژوهش اطمینان داده شد اطلاعات شخصی و مندرجات پرسشنامه آن‌ها نزد پژوهشگر محفوظ خواهد ماند. اطلاعات در مورد دانشجویان پرستاری بر اساس نتیجه‌ی پرسشنامه تحصیلی و پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون جمع‌آوری گردید. از این تعداد، ۱۶ نفر مایل به تکمیل پرسشنامه نبودند. نهایتاً بررسی‌ها روی ۱۶۱ دانشجوی پرستاری دختر صورت پذیرفت.

به منظور تعیین میزان اضطراب امتحان، پرسشنامه اضطراب امتحان ساراسون که حاوی ۳۷ گویه دو گزینه‌ای می‌باشد، مورد استفاده قرار گرفت. این مقیاس، یک پرسشنامه کوتاه است که آزمودنی باید در مدت ۱۰ تا ۱۵ دقیقه به هر ماده به صورت «بلی، خیر» پاسخ گوید و بدین ترتیب می‌توان بر اساس یک شیوه‌ی «خودگزارش دهی» به حالات روانی و تجربیات فیزیولوژیکی فرد در جریان امتحان و قبل و بعد از آن دست یافت. هر چه نمره فرد بالاتر باشد، نشان دهنده‌ی میزان اضطراب بیشتری است. در این مقیاس دامنه‌ی نمرات بین ۰ تا ۳۷ می‌باشد (۲۰ و ۲۱). نقاط برش تعیین شده بدین صورت است: اضطراب خفیف (نمره ۱۲ و پایین تر)، اضطراب متوسط (نمره ۱۳ تا ۲۰)، اضطراب شدید (نمره بالاتر از ۲۰). روایی و پایایی این پرسشنامه در مطالعات متعددی سنجیده شده و با ضریب آلفا کرونباخ ۰/۸۸ و همسانی درونی ۰/۹۵٪ و روایی معیار برابر ۰/۷۲ به دست آمده است که در مجموع قابل قبول می‌باشد و می‌توان از آن در پژوهش‌های مشابه استفاده نمود (۲۱). جدول شماره‌ی (۱)، برخی از گویه‌های مربوط به سنجش اضطراب امتحان ساراسون را نشان می‌دهد.

در مرحله‌ی بعد برای بررسی عملکرد تحصیلی، معدل ترم‌های گذرانده شده (میانگین کل نمرات) از آموزش دانشکده دریافت گردید. شایان ذکر است که در کلیه مطالعات انجام شده، شاخص عملکرد تحصیلی، معدل دانشجویان بوده است. در دانشگاه آزاد اسلامی، نتیجه ارزیابی عملکرد تحصیلی دانشجو به

اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر

ظاهراً میانگین نمره اضطراب در دانشجویان متأهل بیشتر از دانشجویان مجرد است ولی این تفاوت به لحاظ آماری معنا دار نبود ($P = 0/067$). همچنین بین دانشجویانی که در ترم مهر یا بهمن تحصیل خود را شروع کرده بودند از نظر میزان اضطراب تفاوت معنادار وجود نداشت ($P = 0/102$). ضریب همبستگی اسپیرمن نیز نشان داد که بین نمره اضطراب و تعداد افراد خانوار رابطه‌ی معنا دار وجود ندارد

بر حسب متغیرهای مختلف نشان می‌دهد. در این مطالعه ضریب همبستگی خطی پیرسون نشان داد که بین نمره اضطراب و معدل دانشجویان رابطه‌ی معکوس خفیف اما معنا داری وجود دارد ($P = 0/007, r = 0/213$)؛ اما ضریب همبستگی بین نمره اضطراب و سن معنا دار نبود ($P = 0/226, r = 0/008$). آزمون t مستقل نشان داد اگرچه

جدول ۲. مقایسه میانگین نمره اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری بر حسب متغیرهای مختلف

نتیجه آزمون	انحراف معیار	میانگین	درصد	تعداد	متغیرها	
$P=0/067$	۷/۰۷۲	۱۷/۶۲	۸۰/۱	۱۲۹	مجرد	وضعیت تأهل
	۸/۹۲	۲۰/۳۴	۱۹/۹	۳۲	متأهل	
$P=0/000$	۶/۴۹	۲۳/۱۴	۸/۷	۱۴	ترم ۲	ترم تحصیلی
	۶/۰۳	۱۴/۵۹	۱۶/۸	۲۷	ترم ۳	
	۵/۰۸	۱۴/۲۱	۲۰/۵	۳۳	ترم ۴	
	۷/۴۴	۲۱/۶۲	۲۴/۸	۴۰	ترم ۵	
	۷/۷۹	۱۸/۲۲	۲۸	۴۵	ترم ۶	
$P=0/102$	۳/۳۷	۱۷/۳۰	۵۵/۹	۹۰	مهر	ورودی نیمسال
	۷/۶۱	۱۹/۲۵	۴۴/۱	۷۱	بهمن	
$P=0/153$	۷/۹۳	۱۲	۱/۹	۳	بلی	مرخصی تحصیلی
	۷/۴۹	۱۸/۲۸	۹۸/۱	۱۵۸	خیر	
$P=0/027$	۷/۴۲	۱۹/۶۴	۶/۸	۱۱	یکبار	مشروط: نمره معدل ترمی کمتر از ۱۲
	۹/۱۱	۲۴	۳/۱	۵	دوبار	
	۴/۹۵	۲۷/۵	۱/۲	۲	سه بار	
	۱/۴۱	۲۸	۱/۲	۲	چهار بار	
$P=0/699$	۱۰/۴۶	۱۹/۳۳	۳/۷	۶	بلی	شاغل
	۷/۴۳	۱۸/۲۲	۹۶/۳	۱۵۵	خیر	
$P=0/113$	۷/۴۵	۱۹/۳۸	۳۷/۳	۶۰	بلی	اشتغال به تحصیل سایر افراد خانواده در دانشگاه‌های غیر دولتی
	۷/۵۱	۱۷/۴۴	۶۲/۷	۱۰۱	خیر	
$P=0/84$	۸/۹۰	۱۸/۸۳	۳/۷	۶	بلی	ابتلا به بیماری جسمی
	۷/۵۲	۱۸/۱۶	۹۵/۷	۱۵۴	خیر	
$P=0/275$	۹/۰۲	۲۱	۵	۸	بلی	استفاده از داروی ضد اضطراب
	۷/۴۴	۱۸/۰۱	۹۵	۱۵۳	خیر	

جدول ۳. نتایج نهایی رگرسیون خطی چندگانه به روش گام به گام

متغیر	ضرایب	نتیجه آزمون
ترم تحصیلی	-۰/۲۴۰	P=۰/۰۰۱
شاغل بودن	۱/۱۸۴	P=۰/۰۱۷
نیمسال شروع تحصیل	-۰/۴۵۴	P=۰/۰۱۹
مصرف دارو	۰/۸۸۱	P=۰/۰۴۲
اضطراب	-۰/۰۲۵۲	P=۰/۰۴۷
R ² = ۰/۱۸۲		

جدول ۴. نتایج مربوط به رگرسیون لجستیک چندگانه به روش پیشرو

متغیر	ضرایب	نتیجه آزمون
ترم تحصیلی	-۰/۶۸۸	P=۰/۰۰۸
شاغل	۳/۲۶۷	P=۰/۰۰۳
اضطراب	-۰/۰۸۰	P=۰/۰۳۸
Nagelkerke R ² = ۰/۲۵۴ Cox & Snell R ² = ۰/۱۵۲		

($P = ۰/۵۳۹$, $\tau = ۰/۰۴۹$). آنالیز واریانس حاکی از آن بود که اضطراب دانشجویان در ترم‌های مختلف مشابه نیست ($P = ۰/۰۰۱$)، و با استفاده از روش دانکن معلوم گردید اضطراب دانشجویان ترم‌های ۳ و ۴ و ۶، کمتر از دانشجویان ترم‌های ۲ و ۵ می‌باشد. بین کسانی که از مرخصی تحصیلی استفاده کرده بودند با کسانی که مرخصی تحصیلی نداشتند از نظر میزان اضطراب تفاوت معنا دار وجود نداشت ($P = ۰/۱۵۶$)، لیکن آزمون t مستقل حاکی از آن بود که میزان اضطراب برای کسانی که مشروط شده‌اند (معدل کمتر از ۱۲) و کسانی که مشروط نبوده‌اند، معنا دار است ($P = ۰/۰۰۹$) و در کسانی که مشروط شده‌اند به مراتب بیشتر از کسانی که مشروط نشده‌اند، می‌باشد. ضریب همبستگی اسپیرمن نشان داد که بین میزان اضطراب و تعداد دفعات مشروطی ارتباط مستقیم ضعیف اما معنا داری وجود دارد ($P = ۰/۰۲۷$, $\tau = ۰/۱۸۵$). بین دانشجویان شاغل و غیرشاغل، از نظر میزان اضطراب تفاوت معنا دار وجود نداشت ($P = ۰/۶۹۹$). همچنین از نظر اشتغال به تحصیل سایر افراد خانواده در دانشگاه‌های غیردولتی نیز نمره اضطراب برای کسانی که پاسخ بلی یا خیر داشتند، تفاوت معنا داری نشان داده نشد ($P = ۰/۱۱۳$). میزان اضطراب برای کسانی که بیمار بودند (فقط ۶ نفر) و کسانی که بیمار نبودند به لحاظ آماری معنا دار نبود ($P = ۰/۷۸۹$). همچنین تفاوت میزان اضطراب در کسانی که داروی ضد اضطراب مصرف می‌کردند (فقط ۷ نفر)، با سایر افرادی که دارو مصرف نمی‌کردند معنا دار نبود ($P = ۰/۲۴۰$). در رگرسیون چندگانه خطی به روش گام به گام، معدل دانشجویان که معرف عملکرد تحصیلی است به عنوان متغیر وابسته و متغیرهای

نمره اضطراب، سن، وضعیت ازدواج، ترم شروع به تحصیل، ترم تحصیلی، استفاده از مرخصی تحصیلی، شغل، تعداد افراد خانوار، وضعیت اشتغال به تحصیل سایر افراد خانواده و مصرف دارو به عنوان متغیرهای پیشگو در نظر گرفته شد. نتایج حاکی از آن بود که ضریب نمره اضطراب معنا دار می‌باشد ($P = ۰/۰۴۷$). این بدان معنا است که بین معدل دانشجویان و نمره اضطراب آنها با در نظر گرفتن سایر متغیرها رابطه وجود دارد. ضمناً نتایج نشان می‌دهند که عملکرد تحصیلی با متغیرهای شاغل بودن ($P = ۰/۰۱۷$) و مصرف داروی ضد اضطراب ($P = ۰/۰۴۲$)، ارتباط مستقیم و با متغیرهای ترم تحصیلی ($P = ۰/۰۰۱$)، نیمسال شروع تحصیل ($P = ۰/۰۱۹$)، و سطح اضطراب ($P = ۰/۰۴۷$)، ارتباط معکوس دارد. جدول شماره ۳، نتایج نهایی رگرسیون خطی چندگانه را در مورد متغیرها به روش گام به گام (با توجه به پیش فرض‌های مدل، ثبات واریانس، نرمال بودن مانده‌ها و استقلال مشاهدات)، معنادار نشان می‌دهد. همچنین نتایج رگرسیون لجستیک چندگانه با متغیر وابسته دو حالتی وضعیت مشروطی که متغیری دیگر برای عملکرد تحصیلی است و سایر متغیرهای پیش گفته به عنوان متغیرهای پیشگو نشان داد که رابطه اضطراب و وضعیت مشروطی معنا دار است ($P = ۰/۰۳۸$). متغیر شاغل بودن ($P = ۰/۰۰۳$) دارای ارتباط مستقیم و متغیرهای ترم تحصیلی ($P = ۰/۰۰۸$) و سطح اضطراب ($P = ۰/۰۳۸$) دارای ارتباط معکوس با عملکرد تحصیلی بودند. جدول شماره ۴، نتایج مربوط به رگرسیون لجستیک چندگانه به روش پیشرو را در بر دارد.

■ بحث

و اکثریت دانشجویان (۱۳۹ نفر) در طیف نمره ۱۲ تا ۱۷ بودند؛ بنابراین بیشتر دانشجویان از عملکرد تحصیلی متوسطی برخوردار بوده‌اند. در نتایج تحقیق سوجیت و همکاران (۲۰۰۶) نیز عملکرد علمی به طور قابل توجهی با عواملی نظیر توانایی علمی و صلاحیت آزمون مرتبط بود و به طور چشمگیری در دانشجویان دارای معدل کل ۳ یا بیشتر نسبت به دانشجویان با معدل کل کمتر از ۳، با صلاحیت آزمون تفاوت معنا دار دیده شد (۲۳).

در این مطالعه، اضطراب امتحان با سن، تعداد افراد خانوار و وضعیت تأهل مورد بررسی قرار گرفت که این ارتباط از نظر آماری معنادار نبود. در دو مطالعه‌ی دیگر، بین اضطراب امتحان و سن رابطه معنا داری وجود نداشت (۱۲ و ۱۳). این موضوع شاید به دلیل نزدیکی میانگین سنی شرکت‌کنندگان (۲۱،۰۸) به یکدیگر باشد. همچنین در مطالعه‌ی چراغیان و همکاران بین اضطراب امتحان با وضعیت تأهل دانشجویان، ارتباط معناداری به دست نیامده است (۱۲).

در این مطالعه، اضطراب امتحان با مرخصی تحصیلی، شاغل بودن، و اشتغال به تحصیل سایر افراد خانواده در دانشگاه‌های غیردولتی نیز مورد بررسی قرار گرفت که این ارتباط از نظر آماری معنا دار نبود. به نظر می‌رسد، این دسته از دانشجویان، ضمن انجام برنامه‌ریزی در امور تحصیلی، شغلی، و اقتصادی خانواده سعی نموده‌اند با اجتناب از تداخل مشکلات کاری و روزمره با امر ادامه تحصیل، از اضطراب امتحان به دور باشند.

همچنین در این مطالعه حدس زده می‌شد که تأمین و پرداخت شهریه برای تحصیل دو یا چند دانشجو از سوی خانواده‌ها ممکن است بعضاً موجب افزایش نگرانی‌ها و در نتیجه افزایش اضطراب امتحان گردد، اما این ارتباط از نظر آماری معنادار نبود. در مطالعه شافر و همکاران (۲۰۰۷)، نیز اضطراب امتحان با شهریه تحصیلی، وضعیت خانواده و فرهنگ، فاقد ارتباط آماری معنا دار بوده است (۱۱).

با توجه به این که دانشجویان بر اساس رتبه کنکور، به ورودی‌های مهر و بهمن تقسیم‌بندی می‌شوند، احتمال داده می‌شد که زمان ورود به دانشگاه بر میزان اضطراب مؤثر باشد؛ اما در این تحقیق بین اضطراب امتحان با زمان ورود به دانشگاه رابطه آماری معناداری مشاهده نشد. در رگرسیون خطی چندگانه هم، نیم‌سال شروع تحصیل ارتباط معکوس و معناداری با عملکرد تحصیلی نشان داد. بدین معنا که زمان شروع تحصیل در دو نیم‌سال مهر و

در این مطالعه اغلب دانشجویان دختر پرستاری به درجاتی از سطوح مختلف اضطراب امتحان برخوردار بودند که حدود یک سوم آن‌ها (۳۲/۵٪) دارای اضطراب زیاد بودند. لاتاس و همکاران (۲۰۱۰) در مطالعه‌ی خود نشان دادند که از نظر آماری دانشجویان دختر به طور معنا داری علائم شدیدتر اضطراب امتحان را نسبت به دانشجویان پسر داشته‌اند (۲). مطالعه‌ای که توسط صاحب‌الزمانی و زیرک (۱۳۹۰) در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان انجام گرفت، اضطراب امتحان دانشجویان مورد پژوهش، در سطح بالایی قرار داشت (۱۴)؛ اما نتایج در مطالعه‌ی دیگری که توسط معدلی و غضنفری (۱۳۸۳) در شیراز انجام شده است، متفاوت می‌باشد. در مطالعه ایشان ۹/۹۰٪ دانشجویان پرستاری و مامایی اضطراب امتحان را در حد کم تجربه کرده بودند و میانگین میزان اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری $16/45 \pm 25/2$ بود (۱۳). در مقایسه با این نتایج، اضطراب امتحان دانشجویان پرستاری دختر دانشگاه آزاد اسلامی در سطح بالاتری قرار دارد. در مورد اضطراب امتحان دانشجویان می‌توان به تأثیرپذیری اضطراب امتحان از عوامل مختلف اشاره نمود. معدلی و چراغیان در مطالعات خود از عوامل مؤثر بر اضطراب امتحان به مواردی نظیر سختی دروس، چگونگی طراحی سؤالات امتحان توسط اساتید، تعداد و فواصل امتحان، نحوه برخورد اساتید و وضعیت سیستم آموزشی و مقررات مربوط به آن اشاره کرده و بخش عمده‌ای از تفاوت در مطالعات مختلف را به همسان نبودن این عوامل در دانشکده‌های مختلف نسبت داده‌اند (۱۲ و ۱۳). همچنین در تحقیق حشمت و همکاران (۲۰۰۸)، از عوامل مهم مؤثر در اضطراب امتحان دانشجویان، به طولانی بودن زمان امتحان، عدم فعالیت جسمانی، گستردگی ظرفیت رشته، عدم آگاهی از نحوه گرفتن امتحان، ناآگاهی از تکنیک‌های کاهش اضطراب، و یا در صورت آگاهی از آن، به اجرا نکردن این راهکارها اشاره شده است (۱۶). در مطالعه‌ی دیگری که توسط سوجیت و همکاران (۲۰۰۶) انجام شد، برای پیشرفت تحصیلی و بهبود اضطراب امتحان دانشجویان؛ بر توانایی علمی، صلاحیت آزمون و مدیریت زمان در امتحان تأکید شده است (۲۳). نیرمانی و همکاران (۱۳۸۵) نیز بیان داشته‌اند که عدم تمرکز و حواس‌پرتی و محیط نامناسب برگزاری امتحان بر اضطراب امتحان دانشجویان تأثیر می‌گذارد (۲۴).

در این تحقیق تعداد ۲ نفر از دانشجویان در طیف نمره ۱۷ و بالاتر

بهمن روی عملکرد تحصیلی تأثیری نداشته است.

در این مطالعه، با استفاده از آزمون رگرسیون لجستیک چندگانه به روش پیشرو، اضطراب امتحان با مشروط شدن و تعداد مشروطی نیز مورد بررسی قرار گرفت که این ارتباط از نظر آماری معنا دار بود؛ بدین معنی که دانشجویان با مشروط شدن و یا افزایش تعداد مشروطی از اضطراب امتحان بیشتری برخوردار بود. از آنجا که برنامه‌های آموزشی در گروه پرستاری با توجه به هر ورودی در هر نیم‌سال به طور متوالی برنامه‌ریزی و اجرا می‌شود، به نظر می‌رسد مشروطی همراه با کاهش معدل کل تحصیلی و به دنبال آن کاهش تعداد واحدهای انتخابی در ترم بعد، عقب افتادن از گروه همکلاسی‌ها، افزایش سنوات تحصیل و افزایش پرداخت شهریه و تأمین هزینه‌های تحصیلی که در مورد بیشتر دانشجویان توسط خانواده‌ها انجام می‌گیرد و موجب تحمیل بار مالی بر اقتصاد خانواده می‌گردد، نگرانی‌ها را در این دسته از دانشجویان تشدید نموده و بر افزایش سطح اضطراب امتحان مؤثر بوده است. این یافته با نتایج تحقیق شافر و همکاران (۲۰۰۷) مشابهت دارد به طوری که در مطالعه ایشان، بیشتر دانشجویان در گروه با اضطراب زیاد امتحان، نسبت به گروه با اضطراب کم، از دوره‌های طولانی مدت تحصیلی برخوردار بودند (۱۱).

در این تحقیق، دانشجویان پرستاری در ترم‌های ۲ و ۵، میزان اضطراب امتحان بیشتری را گزارش نمودند. شاید گسترده‌تری ظرفیت رشته و گذراندن دروس تخصصی پرستاری بیماری‌های داخلی جراحی ۱ در ترم ۲ که از دروس تخصصی و پیش‌نیاز ادامه‌ی دروس داخلی جراحی ۲ تا ۴ می‌باشد، بر افزایش سطح اضطراب امتحان مؤثر بوده است. دانشجویان پرستاری در ترم ۵ (سال سوم) نیز اضطراب بیشتری را نشان دادند که احتمالاً در تلاش برای رسیدن به نیم‌سال قبل از کارآموزی در عرصه بوده است؛ زیرا اخذ واحد درسی همراه با کارآموزی در عرصه مجاز نمی‌باشد. در تحقیق لاتاس و همکاران (۲۰۱۰) نیز بیشترین علائم شدید اضطراب امتحان در سال سوم و کم‌ترین علائم در سال چهارم بوده است (۲).

همچنین در این مطالعه ارتباط اضطراب امتحان دانشجویان با بیماری و مصرف داروهای ضد اضطراب مورد بررسی قرار گرفت که این رابطه از نظر آماری معنا دار نبود. نتایج شافر و همکاران (۲۰۰۷) نشان داده است هر چند عملکرد و سلامت عاطفی دانشجویان تا حد قابل توجهی با اضطراب زیاد امتحان به خطر

می‌افتد که به احتمال زیاد آن‌ها را مجبور به استفاده از داروهای آرام‌بخش می‌نماید، اما دانشجویان با اضطراب امتحان زیاد به نسبت بالاتری از نگرانی‌های اجتماعی رنج می‌برند. آن‌ها دارای نمره بالاتری از روان‌آزردگی و نمرات پایین‌تری از برون‌گرایی و هوشیاری بوده و داروی بیشتری مصرف نموده‌اند (۱۱).

در این تحقیق، ارتباط آماری اضطراب امتحان و میانگین نمرات (عملکرد تحصیلی)، معنا دار و معکوس بود؛ بدین معنی که هر چه اضطراب امتحان بیشتر بوده است، دانشجویان از معدل تحصیلی کمتری برخوردار شده‌اند. هر چند نتایج این تحقیق متفاوت با نتایج مطالعه چراغیان و همکاران (۱۳۸۷) می‌باشد که در آن ارتباط معنا دار آماری بین اضطراب امتحان با عملکرد تحصیلی (معدل کل) به دست نیامده است (۱۲). در مطالعه‌ی مارک و چاپل (۲۰۰۵) نیز ارتباط معنی داری بین اضطراب امتحان دانشجویان و معدل تحصیلی نبود و دانشجویان دختر با اضطراب امتحانی بالاتر، از معدل تحصیلی بیشتری برخوردار بودند (۲۵)؛ اما کاسدی (۲۰۰۴) در مطالعه‌ی خود نشان داد که افراد با اضطراب امتحان زیاد، عملکرد تحصیلی ضعیف‌تری دارند و در مطالعه‌ی وی این ارتباط از نظر آماری معنا دار بود (۲۶). نتایج ویتاساری و همکاران (۲۰۱۰) نیز حاکی از آن می‌باشد که بین اضطراب در سطح بالا با عملکرد تحصیلی دانشجویان ارتباط معنی داری وجود داشته است (۲۷).

در مطالعه حاضر، هر چند که در تحلیل‌های ساده‌ی آماری ارتباطی بین سطح اضطراب با برخی متغیرهای جمعیت شناختی و تحصیلی دیده نشد، اما رگرسیون چندگانه خطی و لجستیک نشان داد که با در نظر گرفتن سایر متغیرها، بین سطح اضطراب امتحان و عملکرد تحصیلی دانشجویان رابطه وجود دارد. این بدان معنا است که هر یک از عوامل مورد بررسی در این تحقیق می‌توانند به نوعی بر رابطه بین سطح اضطراب و عملکرد تحصیلی مؤثر باشند؛ از جمله متغیرهایی که هم در رگرسیون چندگانه خطی و هم در رگرسیون لجستیک با عملکرد تحصیلی رابطه مستقیم و معنی داری را نشان داد و بیشترین تأثیر مثبت را روی معدل داشته است، متغیر شغل بوده است؛ بدین معنا که دانشجویانی که شاغل نبوده‌اند، معدل بالاتری نسبت دانشجویان شاغل داشته‌اند. در این مورد می‌توان گفت دانشجویانی که هم‌زمان با تحصیل، برای کسب درآمد و تأمین هزینه‌های تحصیل و شهریه دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی شاغل نیز بوده‌اند، از وقت و انرژی کمتری برای بهبود عملکرد

کمک به یادگیری دانشجویان برای مدیریت مؤثر اضطراب که یک وظیفه‌ی چالش‌انگیز است، از طریق تلاش گروهی با استفاده از دانشجویان، والدین، اساتید، مشاوران تحصیلی و مدیران دانشگاه به راه‌هایی که به طور فعال موجب کاهش اضطراب امتحان گردد، دست یافت. در این مطالعه سطح اضطراب امتحان فقط در دانشجویان پرستاری دختر بررسی شده است؛ با توجه به این که تعداد زیادی از دانشجویان (۳۲/۵٪ یا ۵۲ نفر) از سطوح اضطراب بالا برخوردار بودند، بنابراین لازم است تا سیاست‌های دانشگاه بر روی آزمون‌های استاندارد که واضح و قابل درک می‌باشند، توسعه یابد؛ اساتید از سطح رشد دانشجویان و فشاری که ممکن است بر روی دانشجویان قبل از برگزاری امتحان داشته باشد، آگاه باشند و به دانشجویان موفق راهکارهای امتحان دادن را بیاموزند که شامل درک محدودیت زمان برگزاری آزمون، انواع فرمت‌های آزمون (نظیر چندگزینه‌ای، تشریحی، پرکردن جای خالی و ...) می‌باشد. مشاوران دانشگاه انواع مختلف روش‌های آرام‌سازی را با دانشجویان تمرین نموده و آن‌ها را با ابزارهای شناختی برای شکستن خودگویی منفی که ممکن است قبل، حین و بعد از آزمون تجربه نمایند، آشنا سازند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به حالات روحی روانی فرد در زمان تکمیل پرسشنامه، صرف وقت و صداقت در پاسخگویی و درک و شناخت مناسب از خود اشاره نمود که از شرایط اساسی صحت و سلامت تحقیق می‌باشد و ممکن است برخی عوامل این مسئله را مخدوش نموده باشد.

این تحقیق در یک زمان کوتاه چهار هفته‌ای با در نظر گرفتن اطلاعات پایه، به اضطراب امتحان نگاه می‌کند. چنانچه تداوم اضطراب در درازمدت بر دانشجویان پرستاری دختر تأثیر گذارد، نیاز به انجام مطالعه‌ی پیگیر و آنالیز بیشتری می‌باشد.

■ تشکر و قدرانی

از کلیه دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد که در این پژوهش شرکت نمودند و از جناب آقای دکتر بهرام سلیمانی که در تنظیم یافته‌های تحقیق کمک نموده‌اند، قدردانی می‌گردد.

تحصیلی برخوردار بوده‌اند؛ بنابراین می‌توان گفت یکی از دلایل افت تحصیلی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی موضوع اشتغال به کار برای تأمین شهریه تحصیلی است که باید بیشتر به آن توجه گردد.

یکی دیگر از متغیرهایی که در بررسی به روش رگرسیون چندگانه خطی و رگرسیون لجستیک رابطه معکوس و معنا داری نشان داد، متغیر ترم تحصیلی بود؛ بدین معنا که هر چه دانشجویان به ترم‌های بالاتر صعود می‌کردند، از عملکرد تحصیلی پایین‌تری برخوردار می‌شدند. شاید یکی از دلایل این موضوع، تخصصی شدن واحدهای درسی نظری و همزمانی آن‌ها با گسترده‌ی واحدهای کارآموزی به خصوص در ترم‌های ۵ و ۶ که از ظرفیت بالایی برخوردار است، می‌باشد؛ بنابراین لازم است تا مدیران ارشد برنامه‌ریزی، نسبت به تعیین پیش‌نیاز یا هم‌نیاز بودن برخی دروس پرستاری بازنگری کلی داشته به گونه‌ای که بتوان در نیم‌رخ برنامه‌های تحصیلی هر نیم‌سال، پراکندگی دروس تخصصی را به طور یکسان مشاهده نمود. علاوه بر این لازم است تا مطالعات بیشتری بر روی متغیر مذکور انجام گیرد.

همچنین در رگرسیون چندگانه‌ی خطی، مصرف دارو رابطه مستقیم و نیم‌سال شروع تحصیل رابطه‌ی معکوس و معناداری با عملکرد تحصیلی داشت. معنا دار نشدن این متغیرها در رگرسیون لجستیک و معنادار شدن آن‌ها در رگرسیون خطی مربوط به آن است که در رگرسیون خطی از معدل که دقیقتر است، استفاده شده است.

■ نتیجه‌گیری

در این پژوهش ارتباط معناداری در جهت معکوس بین سطح اضطراب امتحان با عملکرد تحصیلی دانشجویان دختر پرستاری به دست آمد. این ارتباط در آزمون‌های متفاوت آماری از جمله در رگرسیون چندگانه خطی و لجستیک نیز به طور معناداری در جهت معکوس دیده شد. اضطراب امتحان مقوله جدیدی نیست و همواره یکی از مشکلات نظام آموزشی اعم از دولتی و خصوصی بوده است. از آنجا که اضطراب امتحان پدیده‌ای چندعاملی است و عوامل مختلفی بر ایجاد و تداوم آن تأثیر می‌گذارد، شاید بتوان در

■ منابع

- 1- Hembree R. Correlates, causes, effects, and treatment of test anxiety. *Review of Educational Research*.1988; 58(1): 47-77.
- 2- Latas M, Pantić M, Obradović D. Analysis of test anxiety in medical students. *Medicinski pregljed*. 2010; 63(11-12):863-6.
- 3- Powell D.H, (2004). Behavioral treatment of debilitating test anxiety among medical students. *Journal of Clinical Psychology*. 2004; 60(8):853-865
- 4- Sarason I G, & Sarason BR. Test anxiety. In Leitenberg H. (Editor), *Handbook of social and evaluative anxiety* .New York: Plenum Press. 1990.
- 5- Zeidner M. *Test anxiety: The state of the art*. New York: Plenum Press. 1998.
- 6- Harris H L, Coy DR. Helping Students Cope with Test Anxiety. *ERIC Digest*.2003.p: 4. [Internet]. [Cited 2003]. Available from :www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordDetail?accno=ED479355
- 7- Pless A, Treatment of test anxiety: A computerized approach. 2010. p:115 [Internet]. [Cited 2003]. Available from:www.eric.ed.gov/ERICWebPortal/recordDetail?accno=ED515071
- 8- Brewer T. Test-taking anxiety among nursing and general college students. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. (2002); 40(11):22-31.
- 9- Anisa T, Miranda Sh. How Does Exam Anxiety Affect the Performance of University Students? *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 2011; 2(2):93-100.
- 10- Edelman M, Ficorelli C. A measure of success: nursing students and test anxiety. *Journal for nurses in staff development*. 2005; 21(2): 55-59.
- 11- Schaefer A, Matthes H, Pfitzer G, Köhle K. Mental health and performance of medical students with high and low test anxiety. *Psychotherapy Psychosomatic Medical Psychology*. 2007; 57(7):289-97.
- 12- Cheraghian B, Fereidooni-Moghadam M, Baraz-Pardejani Sh , Bavarsad N. Test anxiety and its relationship with academic performance among nursing students. *Journal of Knowledge & Health* 2008; 3(3-4):25-29. [Persian].
- 13- Moadeli Z, Ghazanfari Hesamabadi M. Level of test anxiety in nursing and midwifery students in school of Hazrate Fateme. *Journal of Strides in Development of Medical Education* 2002; 1(2): 57-63. [Persian].
- 14- Saheb Alzamani M, Zirak A. Students Learning and Study Strategies in Isfahan University of Medical Sciences and their relationship with Test Anxiety. *Journal of Iranian Education in Medical Science* 2011; 11(1): 58-68. [Persian].

- 15- Sreeramareddy CT, Shankar PR, Binu VS. Psychological morbidity, sources of stress and coping strategies among undergraduate medical students of Nepal. *BMC Medical education*, 2007; 7(26): 1-8 .
- 16- Hashmat S, Hashmat M, Amanullah F, Aziz S. Factors causing exam anxiety in medical students. *Journal of the Pakistan Medical Association*. 2008; 58(4):167-70.
- 17- Heravi Karimoe M, Jadide Milani M, Rozhe N, Valaee N. The effects of relaxation exercises on test anxiety levels of students. *Journal of Mazandaran Medical science* 2004; 14(43): 86-91.[Persian]
- 18- Brewer T. Test-taking anxiety: Among nursing & general college students. *Journal of Psychosocial Nursing and Mental Health Services*. 2002; 40(11): 22-29.
- 19- Baldwin DR, Chambliss LN .Optimism and stress: an African –American college student perspective. *College Student Journal*. 2003;2(37): 276-85
- 20- Jomepour A. Emancipation of test anxiety. 1st ed. Mashhad: Faraangizesh Press, 2006. [Persian].
- 21- Beyabangard A. Test Anxiety. 2nd ed. Tehran: Farhange Eslami Press, 2007.[Persian].
- 22- Undergraduate Program Nursing, Bachelor of Science Degree. [Internet]. [Cited August 2012] Available from: <http://www.northwestu.edu/programs/majors/nursing.php>
- 23- Sujit S. Sansgiry, Monali Bhosle, Kavita Sail. Factor that affect academic performance among pharmacy students. *American Journal of Pharmaceutical Education*. 2006; 70(5): 104.
- 24- Narimany M, Eslamdost S, Jafari M. A causal investigation of test anxiety and its coping methods among college students quarterly. *Journal of Research and Planning in Higher Education*, 2006; 12 (1) :23-40. [Persian].
- 25- Chapell MS, Benjamin Blanding Z, Silverstein M E, Takahashi M, Newman B, Gubi A, etal., Test anxiety and academic performance in Undergraduate and Graduate students. *Journal of Educational Psychology*. 2005; 97(2): 268-274.
- 26- Cassady JC. The influence of cognitive test anxiety across the learning-testing cycle. *Learning and Instruction* 2004; 14(6): 569-592.
- 27- Vitasari P, Abdul Wahab M N, Othman A, Herawan T, Kumar Sinnadurai S. The relationship between study anxiety and academic performance among engineering students. *Proceedings International Conference on Mathematics Education Research 2010 (ICMER 2010): Procedia - Social and Behavioral Sciences 2010; 8: 490-497.*

Test anxiety and academic performance in female nursing students

Faridokht Yazdani [■]

Introduction: Test anxiety is a response to a situation involving evaluation of a students' performance. Test anxiety can be associated with poor academic performance.

Aim: This study investigated the relationship between test anxiety and academic performance in female nursing students of Najafabad Islamic Azad University.

Method: In this descriptive-analytic study, 161 female nursing students in second to sixth semester were selected in 2011. Data were collected via two component questionnaires including demographic data (14 question) and Sarason's test anxiety (37 question). Internal consistency reliability (Cronbach's alpha) ($\alpha = 0.88$), internal consistency coefficient 95% and criterion validity of 0.72; that were completed self-directed in Jun. Academic performance calculated by overall mean the scores in the past semesters. The data were analyzed by SPSS 16 software, using χ^2 , independent t test, Pearson and Spearman correlation coefficient, analysis of variance, stepwise multiple linear regression and forward multiple logistic regression analysis with significance level 0.05.

Results: In this study, the means students' test anxiety and academic performance scores were in order 18.16 and 14.53. There was statistically significant reverse relationship between test anxiety and academic performance of nursing students ($r = -0.213$, $p = 0.007$). Employment and studying in higher semesters were two predictive variables that had more negative effects on academic performance. Multiple regression analysis tests showed that anxiety and other variables as predictive variable, had significant reverse relationship with academic performance ($p = 0.047$).

Conclusion: In order to results, helping students to manage their anxiety effectively is a challenging duty that requires team effort of educational systems during the educational process; especially in higher educational system.

Key words: academic performance, nursing students, test anxiety

■ **Corresponding author:**

Yazdani F.

MSc. Nursing, Faculty member,
Nursing and Midwifery School,
Najafabad Branch, Islamic Azad
University

Address:

faridokht.yazdani@yahoo.com

**Nursing
Vision**

Quarterly Journal of Nursing Vision

First Year, Vol 1, No 1, Spring 2012